

HUDOBNÝ ŽIVOT 72

dvojtýždenník vydavateľstva Obzor

Na jeho stránkach sa dočítate o najnovších hudobných udalostiach u nás i v zahraničí. Dvojtýždenník Hudobný život vychádza už tretí rok a za ten čas si získal svojich pravidelných čitateľov.

- Pravidelne informuje o festivaloch, koncertoch a hudobných podujatiach na Slovensku, v Čechách i v zahraničí...
- uverejňuje pôvodné reportáže...
- besedy s pracovníkmi na úseku hudobného života...
- materiály o problematike koncertného života v mestách i na vidieku...
- rozhovory so skladateľmi a významnými interpretmi rôznych hudobných žánrov...
- recenzie gramoplatní, opier, koncertov i hudobných novín...
- bohaté spravodajstvo z domova i zahraničia...
- glosy o hudobných reláciách v rozhlase, televízii ako aj o nových knihách...

Dvojtýždenník Hudobný život, ktorého cena jedného výtlačku je Kčs 2,-, si môžete objednať u každého poštového doručovateľa, alebo u administrácie časopisu, Bratislava, ul. Čs. armády 29/a.

Každý druhý piatok nájdete nové číslo Hudobného života v stánkoch PNS.

29. abonentný koncert • Koncertná sieň SF

Štvrtok, 11. V. 1972 – 19.30

Piatok, 12. V. 1972 – 19.30

Pri príležitosti 27. výročia oslobodenia ČSSR

Dirigent ALEXANDER DMITRIJEV

Sólista VIKTOR TREŤJAKOV, husle

✓ Andrej Očenáš
(1911)

RURALIA SLOVACCA, op. 19

Chlapecká
Spev hrdinu
Junáci
Regrúti

✓ D. Šostakovič
(1906)

II. KONCERT PRE HUSLE A ORCHESTER
cis mol, op. 129

Moderato
Adagio
Adagio. Allegro

✓ S. Rachmaninov
(1873 - 1943)

III. SYMFÓNIA a mol, op. 44

Lento. Allegro moderato
Adagio ma non troppo
Allegro

Suita RURALIA SLOVACCA (doslovné: slovenský vidiek) z r. 1957 patrí medzi najreprezentatívnejšie i najpopulárnejšie diela Očenašovej symfonickej hudby; nou vyvrcholil ten úsek skladateľovej orchestralnej tvorby, v ktorom sa autor zmocňoval folklórnych melódii a rytmov ako podnetov, hlboko ich pretváral a z ich názukov budoval nové samostatné obrazy. Suita má do istej miery charakter spomienkového, autobiografického diela; v štyroch tanečných ladiach sa skladateľ vyrovnáva so svojou mladosťou, prežitou v rodnom stredoslovenskom kraji (! pôvodný názov cyklu znel Rozlúčka s mladosťou). Tazisko hudby presveta Očenaš na sídlicovú skupinu, ktorú v usiachiel, umelecky pretvorenej forme štylizuje na spôsob ľudovej siadky kovej hry. Do orchestra zaraďuje i typický ľudový nástroj - cimbal (alternovaný klavírom), ktorý ešte zvyšuje rydzí slovenský ráz diela.

Obsah prvej časti suity vyjadruje už samotný nápis Chlap-ská. Pevne, akoby do dreva vytesané témy tejto časti majú rozmantý tanečný rytmus, prechádzajúci od voľného rubtového pohybu až po veselé tanečné vírenie. Úvodný úsek je pomalý, s rapscadičkovou hlavnou myšlienkou, ktorá znie v husľovom jednoteľnom širokom voľnom. V druhom, rýchlejšom úseku rozvíja sa tá istá myšlienka do bohatého prúdneho melódického hlasu a mužných rytmov. Hudba dostáva ať virtuóznym rás samostatným melódickým rozvinutím a ozdobovaním motívov hlavnej témy. Druhá myšlienka tejto časti, podobná hlavnej, má nadnesený, solistický výraz a prechádza všestkylnými nástrojmi. Prvá časť lasovo uzatvára hlavná téma v plnom, sýtom zvuku. Druhú časť, spevom hrdinu, prenikajú vzdušné, nepodstatné zložitosti tónu, z ktorých však počutí i bo- jest a utajená všímavosť. Rapscadička, rubtová téma sa vzplína v husľach a na ňu doliehať naráza hlbokých sídlicov. Táto myšlienka sa opakuje v premenlivom variátnom dotváraní až do konca časti a pravejšie sa strieda s pokojnou, až spev-nou odpovedou dopĺňajúcej témy. V tretej časti, únatej, sa hudba rozširuje tanečnými rytmami a rezkými, veselými melo-diami. Rozvírený rytmický prúd vyvoláva predstavu mládeže v tanečnej veselici. Sumivé tanečné figúry, ktoré prebiehajú takmer celou časťou, uviedu radostnú tému, ktorá sa rozvinie, ale prekvapujúco ju prerušuje kontrastný úsek Andante s tá-zobnou lyrickou kontinuitou huslí, preusťovanou pádnymi výkrikmi všetkých sídlicov. Znovu nastupujúce Allegro vijo neuviede však už hlavnú tanečnú tému, ale len jej rozdrobené rytmické motívy, ktoré stále viac a viac zosilňujú svoje dynamické pul-tivon a rozletených temperamenčných rytmov. Posledná časť suity, Regrúti, opät stihne rytmickou úpornosťou, tentoraz vy-stupňovanou až k tvrdomu. Jej obsah korení v tradičných zvy-koch ľudencov, odchádzajúcich na vojennú. Chlapci-regrúti sa zvoľávajú po dedine, postupne sa však derie do popredia rzný pochodový rytmus, ako ho predstavuje hlavná téma. S pri-búdajúcimi vyššími silami na silnejšom pochodovom rytme rastie i napätie, až hrdba vyúsťi do silnostennej témy, ktorá dôrazne a

Ivan Hrušovský

dirigoval Richard Týnsky.
v podaní Symfonického orchestra bratislavského rozhlasu, ktorý

BUDUČI KONCERT

Štvrtak, 18. V. 1972 - 19.30
Piatok, 19. V. 1972 - 19.30

H. Berlioz: Rímsky karneval
A. Dvorák: Celový koncert
C. Franck: Symfónia d mol

Dirigent: Alain Lombard, Francúzsko
Solista: Miloš Šadlo

„Ak mal divák, iba zbežne oboznámený s opernou fabulou, so sledovaním dejového tkaniva značné ťažkosti, píše ho zato od-skodnila hudobná a vokálna zložka predstavenia. Ladislav Slovák vedie svoj stoličený orchestr s naprostou suverenitou, ostáva i v najmohutnejších gradáciách verným strážcom partitúry, ktorá je bohatá na melódické klenby a rafinované instrumentácie.“

SCHWEINFURTER TAGBLATT
- 13. IV. 1972 -

Z recenzie na trojnosobné predvedenie opery B. Martiní GRÉCKE PAŠIE súborom opery pražského ND v apríli 1972 v Schweinfurte (NSR).

„Slovensko-slovanský pořad 8. abonmentního koncertu cyklu C - D se v České filharmonii opravdu vydařil. Především jsme tu poznali nedávno oceněnou novou a v Bratislavě premiérovanou skladbu E. Suchoně, Symfonickou fantazii na téma BACH pro varhany smyčce a bicí nástroje. Slovenská hudba v ní odevzdala vynikající reprezentaci díla a Suchoně jedno ze svých nejlepších věbec. Tak aspoň zapůsobil tento nový Suchoně v přesvědčivé interpretaci České filharmonie pod Ladislavem Slovákem a Ferd. Klindou a varhan. Dirigent Slovák, jehož častější spolupráci s pražskými orchestry by uvítalo i naše obecenstvo, pak řídil i Prokofievovu kantátu Alexander Něvský. Našel pro jednotlivé obrazy trefné a výmluvné vyjádření, dokonala znalost díla i jeho tradice reprodukční byla zřejmá. Bitva na Čudském jezeře impo-novala suverénní strategií a přímo vtaňovala do svého sugestiv-ního vlnu, i když si žádá širší akustický prostor než může po-skytnout Dvořákova síň.“

LIDOVÁ DEMOKRACIE
- 7. IV. 1972 -

ALEXANDER DMITRIJEV (nar. 1935 v Leningrade), zaslúžilý umelec Karelskej ASSR, získal základné hudobné vzdelanie na Leningradskom konzervatóriu, kde študoval súčasne dve disciplíny – zborové dirigovanie v triede prof. Kudrjavceva a kompozíciu v triede prof. Ťulina. Štúdium ukončil r. 1961 ako ašpirant v dirigentskej triede N. Rabinoviča. Ešte v priebehu ašpirantúry dostal Dmitrijev ponuku na miesto dirigenta Symfonického orchestra Karelského rozhlasu a televízie a r. 1962 sa stal jeho hlavným dirigentom, od r. 1969 pôsobil zároveň i ako asistent šéfdirigenta Leningradskej filharmónie J. Mravinského. V rokoch 1968–69 stážoval mladý umelec na viedenskej Hudobnej akadémii v triede prof. Swarovského. V súčasnej dobe pôsobí Dmitrijev ako hlavný dirigent leningradského Malého divadla opery a baletu, kde našťudoval celý rad klasických i súasných operných diel (Dargomyžského Rusalku, Pucciniho Madame Butterfly, Orffovu Múдру ženu, Slonimského Virineu, atď.). Dôstojné miesto v jeho orchestrálnom repertoári zaujímajú diela Bacha, Mozarta, Sibelia, Liszta, Kodály, Francka, Stravinského, Coplanda, Poulenca, Bartóka, Hindemitha a i. Dmitrijev dosiaľ hosťoval v Poľsku, Rumunsku, NDR, Japonsku, Rakúsku, Anglicku a Španielsku.

VIKTOR TREŤJAKOV (nar. 1935 v Krasnojarsku), jedna z najvýraznejších osobností sovietskej husľovej školy posledného obdobia, vyrástol v rodine vojenského hudobníka. Ako sedemročný začal navštevovať Irkutskú hudobnú školu, kde študoval v triede E. J. Gordina. Keď sa Treťjakovci r. 1954 presťahovali do Moskvy, malý Viktor pokračoval v štúdiu hudby v hlavnom meste a r. 1959 sa zapísal do husľovej triedy prof. Jankeleviča na Ústrednej hudobnej škole pri Moskovskom štátnom konzervatóriu. Od roku 1965 je Treťjakov poslucháčom Moskovského konzervatória, kde naďalej študuje pod vedením prof. Jankeleviča. Mladý huslista sa koncertnej činnosti venuje od r. 1963. Účinkoval vo viacerých mestách ZSSR, kde vystupoval na somostatných koncertoch i so sprievodom symfonického orchestra. V novembri 1965 získal Viktor Treťjakov titul laureáta a diplom prvého stupňa na I. vŕezvázovej súťaži hudobníkov-instrumentalistov v Moskve. Jeho životným úspechom však zatiaľ ostáva presvedčivé víťazstvo na III. medzinárodnej súťaži P. I. Čajkovského r. 1966 v Moskve. Treťjakov dosiaľ s úspechom hosťoval v Taliansku, Portugalsku, Rakúsku, Anglicku a Fínsku.

Šostakovičov II. husľový koncert cis mol vznikol v priebehu r. 1967 a skladateľ ho venoval Davidovi Oistrachovi, ktorý ho v tom istom roku premiérovo uviedol. V porovnaní s I. husľovým koncertom je nové dielo v dramaturgii svojho trojčasťového cyklu a vo výbere orchestrálnych prostriedkov jednoduchšie a má bližšie ku klasickému koncertantnému vzoru. Sólový part bohato využíva neobmedzený technický i výrazový potenciál sláčikového nástroja, orchestrálny aparát, hoci oslabený o trúbky a trombóny, znie farbisto a hutne a jeho dialóg so sólovým nástrojom plne reflektuje kvintesenciu koncertantnej formy – umelecké zápolenie.

Úvodné Moderato, napísané v sonátovej forme, je založené na kontraste dvoch tematických skupín. Otvára ho spevná a meditatívna myšlienka sólových huslí, podporená hlbokými sláčikmi, ktoré tu splňajú oveľa významnejšiu úlohu ako funkciu púheho orchestrálneho sprievodu. Sólové a orchestrálne úseky sa v priebehu expozície niekoľkokrát vystriedajú, tematický vývoj je čoraz napätejší a vzrušenejší, neskôr však znova utícha v snivej nostalgii. Nasledujúci tematický úsek charakterizuje, na rozdiel od predchádzajúceho, rýchlejšie tempo a schercózny švih (neobyčajne malebne tu pôsobí najmä triadg sólových huslí, lesného rohu a drevených dychových nástrojov). Dramatické zvukové narastanie rozvedenia vrcholí v typicky šostakovičovskej, neustále sa zahusťujúcej metrrytmickej motorike, po ktorej dochádza v sólovej kadencii a v návrate druhej tematickej skupiny k opätovnému vyrovnaniu. Lyrické stredné Adagio patrí medzi skladateľove najinšpirovanejšie melodické nápady. Po krátkom úvode intonuje flauta clivú hudobnú myšlienku, ktorú vzápätí preberá a rozvíja sólový nástroj. Neobyčajne pôsobivý je stredný diel časti, kde melódia huslí, zvukovo podpretá akýmsi chorálovým sprievodom nízkych sláčikov stúpa do čoraz vyšších registrov. Pokojný tok Adagia preruší pred návratom hlavnej elegickej myšlienky ďalšia husľová kadencia – vzrušený recitativ na pozadí mysteriózneho tremola sláčikov a tympanov. Spontánne záverečné Allegro sláva predovšetkým neutíchajúcim optimizmom, iskrivou brilanciou hlavnej myšlienky a virtuóznym charakterom jej koncertantného spracovania.

III. symfónia a mol, op. 44, najmohutnejšie a najzávažnejšie symfonické dielo pozdného Rachmaninova, vznikla v rokoch 1935–36, teda v čase dlhého zahraničného pobytu skladateľa. Obrazy milovanej vlasti, spomienky na ňu a poetické sny – to je v hlavných obrysoch obsah skladby, ktorá je od začiatku až do konca preniknutá ruským národným koloritom. Hlavný motív s mocným, staroruským nádychom prechádza všetkými časťami a nadobúda raz meditatívny, raz chmúrny a hrozivý, inokedy majestátny – mužný charakter. V krátkom úvode k prvej časti zaznieva hlavný motív v pôsobivom instrumentálnom rúchu klarinetov, lesných rohov a violončiel. Jeho búrlivé narastanie vedie k hlavnej myšlienke, ktoré vzápätí prechádza do typicky rachmaninovovsky pulzujúceho rytmu. Vedľajšia myšlienka má lyrický charakter. V rozvedení sa tempo stáva nepokojnejšie, celkový kolorit chmúrnejší; odrazu sa odkiaľsi vynára téma akéhosi divokého tanca. V odpovedi intonujú pozauny a trúbky melódiu na staroruský spôsob a v závere sa nálada

Šostakovič

Rachmaninov

časti rozjasňuje. Druhá časť sa začína známym hlavným motívom, na ktorý nadväzuje adagiové téma sólových huslí. Samostatný stredný diel má charakter nepokojného scherza; v jeho vzrušenom toku znova zaznievajú ostré intonácie hlavného motívu z úvodu. Počiatočná myšlienka tretej, záverečnej časti je naplnená mužnou energiou, pripomínajúcou hrdinské úseky Borodinových symfónií. Prenikavý výkrik trúbok oznamuje začiatok rozvedenia, v ktorom je hlavná myšlienka časti spracovaná vo virtuóznom fugáte; tento diel má celkom nový charakter – miesia sa v ňom rysy paródie, grotesky a trudnomyseľnej fantázie. Na konci rozvedenia hrozivo zaznieva motív stredovekej sekvencie Dies irae – symbolu smrti (túto melódiu Rachmaninov vo svojich dielach používa veľmi často). Nástup temných síl je však odvrhnutý a symfónia vrcholí v optimistickom jasote akejsi ľudovej slávnosti.

I. M.

Pondelok, 22. V. 1972 – 19.30 Koncertná sieň SF

HUSĽOVÝ RECITÁL

DAVID OISTRACH

ZSSR

W. A. Mozart: 12 variácií La Bergère Célimene, KV 359

B. Bartók: I. sonáta pre husle a klavír G dur

J. Brahms: I. sonáta pre husle a klavír G dur, op. 78
Allegro pre husle a klavír
Štyri uhorské tance

OPUS n. p.,

hudobné vydavateľstvo, BRATISLAVA, Dunajská 22

Z edičného plánu gramofónových nahrávok na rok 1972

Hudobné skvosty na Slovensku v 14.–17. storočí (pražských madrigalistov vedie Miroslav Venhoda)

Mikuláš Moyzes – 100. výročie narodenia (F. Klinda, Slovenská filharmónia a SFZ, Symfonický orchester Čs. rozhlasu hrajú Malú vrchovskú symfóniu, Päť šarišských ľudových piesní a Slávnostnú predchru)

Andrej Očenáš: – Trio – Poéma o srdci pre sólové husle (hrajú P. Michalica – sólové husle a Slovenské trio)

Eugen Suchoň: Kaleidoskop (na klavíri hrá Klára Havlíková)

Oto Ferenczy – Dezider Kardoš: Elégia pre veľký orchester – Klavírny koncert

Slovenský komorný orchester hrá skladby majstrov baroka (Vivaldi: Koncert pre flautu a sláčikový orchester a Galuppi: Concerto a quattro in G)

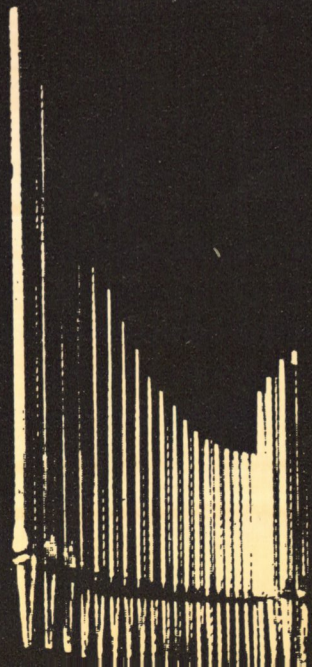
Anna Peňašková-Kajabová (výber zo svetového operného repertoáru)

Imrich Jakúbek (sampler rozhlasových nahrávok)

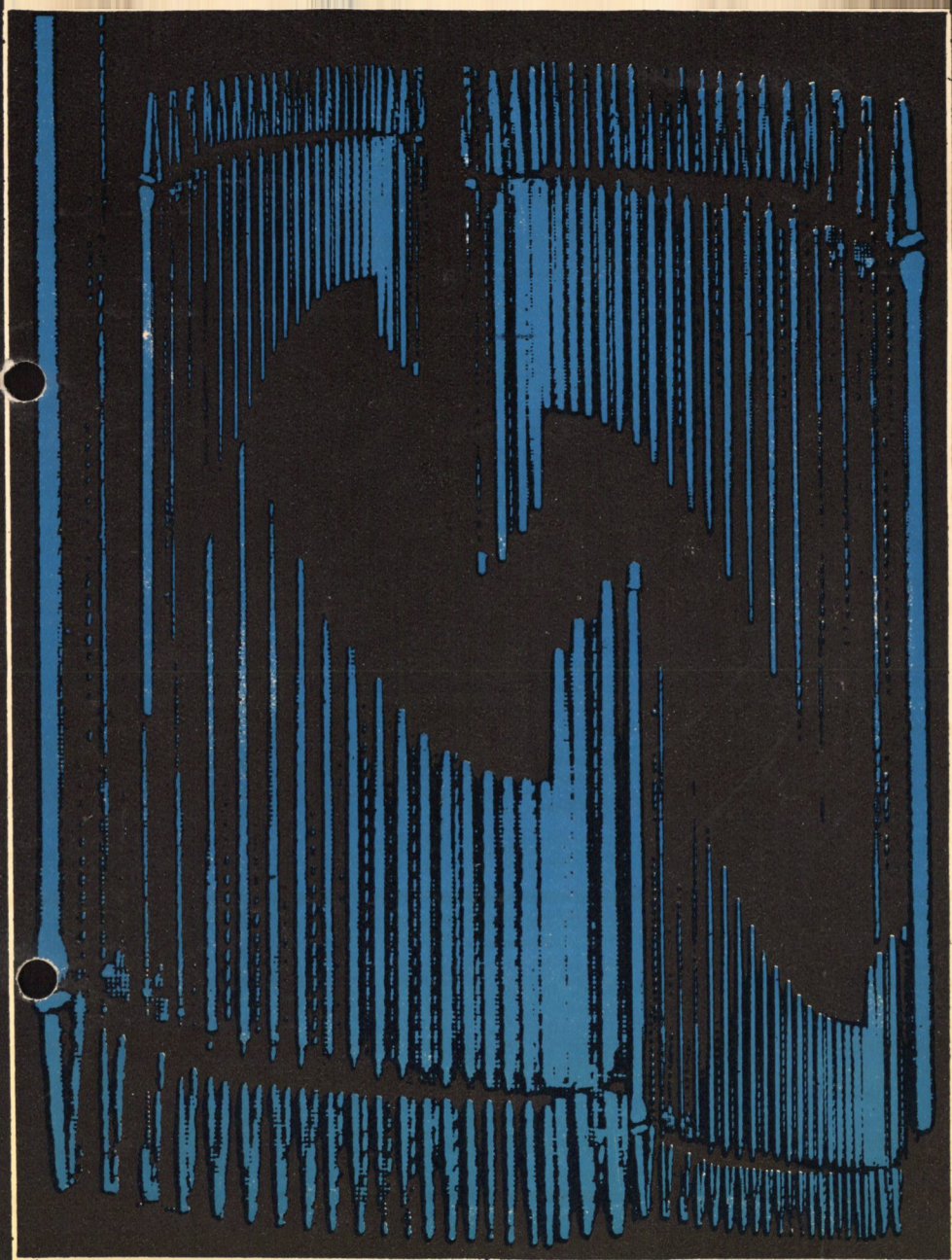
Peter Toperczer hrá impresionistov (Ravel a Szymanowského)

Slovenské kvarteto (Haydn: Sláčikové kvarteto B dur, Mozart: Sláčikové kvarteto D dur)

Pozdrav (revolučné a robotnícke piesne k 55. výročiu VOSR)

SLOVENSKÁ FILHARMÓNIA Bratislava

SLOVENSKÁ FILHARMÓNIA

Koncertná sezóna 1971/72

SLOVENSKÁ FILHARMÓNIA Bratislava

Redakcia bulletinu

Ivan Marton

Obálka

Tomáš Písecký

Cena

2 Kčs
